

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:3637

av Johanna Jönsson och Anders W Jonsson (båda C)

med anledning av prop. 2016/17:121 Åldersbedömning tidigare i asylprocessen

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	2
Bakgrund	2
Regeringens förslag	2
Laga kraft	3
Ny möjlighet till prövning	3
Psykosocial hälsa	4

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer som skrivs upp till mellan 18 och 21 år ska behandlas som minderåriga tills uppskrivningen vunnit laga kraft och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att de som fått beslut om avvisning eller utvisning, och där åldern har varit avgörande för beslutet, ska erbjudas medicinsk åldersbedömning innan beslutet verkställs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Bakgrund

Den senaste tiden har självmord, självskadebeteende och psykisk ohälsa bland ensamkommande asylsökande barn och ungdomar förekommit runt om i landet. Personal på HVB-hem tar extra rundor in i pojkarnas rum på natten för att se att de fortfarande lever. Vi kan som politiker inte bara se på medan det här händer, utan måste hitta sätt att hjälpa några av de mest utsatta människorna i vårt land.

Att tidigare bedöma asylsökandes ålder, att erbjuda en medicinsk åldersbedömning och att göra det möjligt att överklaga beslut om ålder är i grunden bra för att öka tryggheten och förutsebarheten i asylprocessen.

En minderårig asylsökande utan vårdnadshavare har rätt till stödboende eller HVB och i övrigt mer omfattande rättigheter än en vuxen asylsökande. Det här innebär att det behövs ett välfungerande system för att bedöma hur gammal en asylsökande är. Det har tyvärr fungerat dåligt i många fall. Den framlagda propositionen kommer att innebära en tidigare bedömning av åldern. Parallellt pågår också ett arbete med övergång till mer rättssäkra prövningar baserade på Socialstyrelsens och Rättsmedicinalverkets genomgång av forskning och de metoder som finns för åldersbedömningar.

Sveriges migrationspolitik ska vara välordnad. Alla som har sökt asyl kan inte få uppehållstillstånd. Men ingen ska behöva begå självmord på grund av osäkra processer eller en otrygg miljö. Vi har som politiker ett stort ansvar att värna de mest utsatta människorna i vårt land.

Regeringens förslag

Propositionen innebär att Migrationsverket ska bedöma en utlännings ålder tidigare i asylprocessen än vad som görs i dag. Om det råder oklarhet om en asylsökande som uppger sig vara ett ensamkommande barn är under 18 år eller inte, ska Migrationsverket så snart som möjligt göra en åldersbedömning och fatta ett tillfälligt beslut om den sökandes ålder. Innan ett tillfälligt beslut fattas som innebär att den sökande bedöms vara 18 år eller äldre, ska Migrationsverket ge sökanden tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning. Regeringen föreslår också att Migrationsverkets tillfälliga beslut ska kunna överklagas, men att Migrationsverkets beslut ska gälla under överklagandeprocessen tills beslutet vunnit laga kraft.

Laga kraft

Det är bra att åldersbedömningen sker tidigare i asylprocessen och det är viktigt att Migrationsverkets beslut kan överklagas. Det är också viktigt att processen inte drar ut på tiden. Men det är också viktigt att barn inte felaktigt behandlas som vuxna.

I avvägningen som finns mellan snabba processer och trygga processer anser Centerpartiet att regeringen har prioriterat ned risken att barn bedöms felaktigt alltför mycket.

Men för att barn inte ska riskera att felaktigt behandlas som vuxna och förlora den trygghet de har laglig rätt till borde en åldersuppskrivning till mellan 18 och 21 år inte träda i kraft förrän den vunnit laga kraft. Ett barn som överklagar en felaktig uppskrivning ska få behandlas som barn under överklagandeprocessen.

Utgångspunkten bör i stället vara att åldersuppskrivningar träder i kraft omedelbart, men den som skrivs upp till mellan 18 och 21 års ålder och överklagar beslutet ska fortsätta behandlas som minderårig tills beslutet vunnit laga kraft. En person som efter uppskrivning bedöms vara 18 år kan mycket väl i slutänden bedömas vara 17 år eller yngre. Den ungdomen ska inte förlora den rätt till trygghet som lagen ger minderåriga. För någon som bedöms vara över 21 år är risken mycket mindre att personen i själva verket är under 18 år, och behovet av snabba processer väger då tyngre än risken för felaktig bedömning.

Tidigare åldersbedömning är ett steg för en tryggare och tydligare process. De här ändringarna skulle förbättra situationen avsevärt för många utsatta ungdomar, som med vårt förslag skulle få mer trygghet.

Ny möjlighet till prövning

Ett av skälen till osäkerheten och otryggheten är de bristfälliga utredningar som gjorts av ensamkommandes ålder. Både Migrationsverket själva och externa granskare har kritiserat dem för att inte vara tillräckligt rättssäkra, och Migrationsverket har nu pausat sina beslut i väntan på att Rättsmedicinalverkets nya metoder ska börja användas. Det är bra. Ett beslut som kan vara livsavgörande borde inte bygga på godtycke när det finns bättre metoder.

Regeringen föreslår också att en sökande som av Migrationsverket bedöms vara över 18 år ska ges tillfälle att genomgå en medicinsk åldersbedömning. Detta för att minska risken att barn felaktigt bedöms som vuxna och kanske utvisas till ett oordnat mottagande. Men många ungdomar har fått beslut om avvisning eller utvisning efter att ha fått uppskriven ålder utan tillgång till medicinsk bedömning. Med tanke på osäkerheten i dagens metoder finns en klar risk att flera av dem är under 18 år.

Regeringen borde därför verka för att de ungdomar som fått ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning där åldersbedömning gjorts enligt den äldre rutinen, och där åldern varit avgörande för beslutet, borde få möjlighet att genomföra en medicinsk bedömning. Annars riskerar vi att utvisa minderåriga för att de råkade hamna i systemet några månader innan svenska myndigheter fick en fungerande modell för åldersbedömning på plats. Det vore olyckligt och skulle brista i rättssäkerhet.

Psykosocial hälsa

Ensamkommande barn och ungdomar befinner ofta sig i en svår situation, oavsett om de befinner sig i asylprocessen eller om de fått beslut om avvisning eller utvisning.

Ungdomar som hotas av avvisning eller utvisning och därmed hamnar i en svår livskris får i dag inte samma stöd som andra ungdomar utan hänvisas ofta till Migrationsverket.

Ensamkommande och andra asylsökande ungdomar måste få samma psykosociala stöd från samhället som vilken ungdom som helst som hamnar i en svår kris. Det är också viktigt att se till att kommunerna har kunskap och förutsättningar att hantera ungdomar med psykisk ohälsa, genom regler som förbättrar socialtjänstens kapacitet och att ge ett samordnande ansvar för asylsökandes liv och hälsa.

Johanna Jönsson (C)

Anders W Jonsson (C)